

Regelverk för riksfärdtjänst

Allmänt

Riksfärdtjänst är en ersättning för reskostnad för den som på grund av stor och varaktig funktionsnedsättning inte kan resa till normala reskostnader inom Sverige utan måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Riksfärdtjänst är avsedd för personer vars funktionsnedsättning är varaktig. Med varaktig menas att funktionsnedsättningen förväntas bestå i minst sex månader.

Syfte

Region Jönköpings län i Jönköpings län och dess förvaltning Jönköpings Länstrafik ansvarar för att utreda och pröva tillstånd till riksfärdtjänst för invånare i Jönköpings län. Som stöd i handläggningen av riksfärdtjänst har Region Jönköpings län förutom Lag om riksfärdtjänst (1997:735) domstolarnas domar och prejudikat. Som komplement har Region Jönköpings län skapat ett regelverk för riksfärdtjänst.

Syftet med regelverket är att det ska fungera som en vägledning vid myndighetsutövning/handläggning och som ett hjälpmedel för att den som ansöker om riksfärdtjänst skall kunna bedömas rättssäkert utifrån samma grund.

Regelverket kan inte inskränka en persons rättigheter i förhållande till lagen men kan däremot ha bestämmelser i frågor som inte regleras i riksfärdtjänstlagen.

Tillstånd för riksfärdtjänst

Tillstånd för riksfärdtjänst beskrivs i Lag (1997:735) om Riksfärdtjänst enligt följande paragrafer:

4 § Riksfärdtjänst får anlitas av den som efter ansökan har fått tillstånd till det. Frågor om tillstånd prövas av kommunen där den sökande är folkbokförd eller, om kommunens uppgifter enligt denna lag överlåtits till trafikhuvudmannen i länet, av trafikhuvudmannen (tillståndsgivaren). Lag 2006:1115).

5 § Tillstånd ska meddelas om

1. resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala reskostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare,
2. ändamålet med resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet,
3. resan görs inom Sverige från en kommun till en annan kommun,
4. resan görs med taxi, ett för ändamålet särskilt anpassat fordon eller med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare, och
5. resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna.

Om sökande är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder. Lag (2006:1115).

6 § Om den som söker tillstånd till riksfärdtjänst behöver ledsagare under resan, skall tillståndet gälla även ledsagaren.

7 § Tillstånd till riksfärdtjänst får förenas med föreskrifter om färd sätt.

Regelverk

1. Ansökan

Den som är folkbokförd i Jönköpings län kan ansöka om och få tillstånd för riksfärdtjänst. Ansökan görs för varje resa. Ansökan bör vara Länstrafiken tillhanda senast tre veckor innan avresa. Inför storhelger bör ansökan göras tidigare, till exempel vid jul- och nyårshelg då ansökan ska göras senast den 15 november.

2. Beslut

Den ansvariga myndigheten svarar för myndighetsutövning för riksfärdtjänst. Beslut meddelas skriftligt och kan överklagas till Förvaltningsrätten. Riksfärdtjänst beviljas inte retroaktivt.

3. Ändamål eller annan betalare

Ändamålet med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet. Resan ska ske inom Sverige, från en kommun till en annan. Riksfärdtjänst är inte avsedd för resa med ändamål tjänsteresa, arbete, utbildning, sjukvård eller medicinsk behandling. Ersättning enligt riksfärdtjänstlagen beviljas inte för resa som bekostas av det allmänna (stat, kommun eller region).

4. Val av färdmedel

Region Jönköpings län beslutar om färd sätt med beaktande av resenärens funktionshinder. Val av färdmedel ska användas utifrån följande prioriteringar, med hänsyn till resenärens funktionshinder:

1. Allmänna kommunikationer;

2. Allmänna kommunikationer med ledsagare
3. Allmänna kommunikationer med ledsagare i kombination med servicerefordon
4. Servicerefordon
5. Servicerefordon med ledsagare

Ersättning för resa med hyrbil eller privatbil medges inte.

Riksfärdtjänstresa sker i första hand med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare och i andra hand med särskilt anpassade fordon (servicerefordon.) Det är resenärens funktionshinder som avgör vilket färd sätt som beviljas och eventuellt hjälpbehov av ledsagare under resan. Resa med servicerefordon beviljas endast om resa med allmänna kommunikationer inte kan genomföras, trots stöd av ledsagare. Resa med servicerefordon beviljas inte på grund av att allmänna kommunikationer saknas på sträckan, går vid fel tidpunkt eller att det är långt till hållplats. Dyrare färd sätt för att ledsagare inte kan ordnas beviljas inte.

Förskjutning av resa kan ske för att möjliggöra lägre biljettpris alternativt samåkning. Samåkning kan innebära längre resväg och/eller längre restider. För resa upp till 20 mil kan avresetiden förskjutas eller tidigareläggas maximalt 6 timmar och för längre resa kan avresetiden förskjutas eller tidigareläggas maximalt 12 timmar.

Den som fått tillstånd till riksfärdtjänst ska betala en egenavgift. Egenavgiften betalas i enlighet med regeringens föreskrifter (f.n. 1993:1148).

Vid beslut om resa med allmänna kommunikationer köper resenär biljett på egen hand på billigaste sätt. Underlag som styrker biljettkostnad, antingen biljett eller kvitto på e-biljett skickas till Jönköpings Länstrafik, Färdtjänstenheten, efter genomförd resa. Ersättning för merkostnad av resa betalas ut till resenär. Vid beslut om resa med servicerefordon bokas resa av Jönköping Länstrafik, Färdtjänstenheten, och resenär betalar egenavgift till förare.

Samordning av resa med servicerefordon sker regelmässigt där det är möjligt och planeras i sin helhet av Jönköpings Länstrafik eller av företag som på uppdrag av Jönköpings Länstrafik ska samordna resa. Uppehåll under resa utöver toalettbesök är inte tillåtet. Vid längre resa kan matpaus tillåtas.

5. Ledsagare

Med ledsagare avses en person som måste följa med resenär för att denne ska kunna genomföra en riksfärdtjänstresa. Behovet av ledsagare ska vara knutet till resan och inte vistelsen på resmålet. Ledsagare ska kunna bistå med all den service/hjälp som behövs för att resenär ska kunna genomföra resa. Resenär måste själv ordna ledsagare. Ledsagare betalar ingen egenavgift. Behov av ledsagare ska

framgå av beslutet. Barn under 7 år reser alltid med ledsagare. Vid resa med serviceresefordon får ledsagaren inte själv vara i behov av assistans från föraren eller ta med förflyttningshjälpmedel.

6. Medresenär

Vid resa med allmänna kommunikationer får obegränsat antal medresenärer följa med. Medresenär bokar sin egen resa och betalar pris enligt linjetrafikens priser.

Vid resa med serviceresefordon får en medresenär följa med om det framgår av beslut. Medresenär betalar samma egenavgift som resenär och detta gäller även barn under 12 år. Finns egna barn under 12 år kan flera medresenärer förekomma.

7. Hjälpmedel och bagage

Vid resa med allmänna kommunikationer får hjälpmedel och bagage tas med enligt de regler som gäller hos respektive trafikföretag.

Vid resa med serviceresefordon ska det framgå av beslutet vilka förflyttningshjälpmedel som får tas med på aktuell resa. Ledsagare och medresenär kan inte ta med egna förflyttningshjälpmedel, krycka/käpp är undantaget. Om resenär behöver sitta i rullstol under färd ska rullstolen vara godkänd för persontransport i fordon och vara utrustad för detta enligt rullstolstillverkarens anvisningar. Resenär ansvarar själv för att kontrollera att rullstol är godkänd. Förflyttningshjälpmedel får vara max mått: L1500 mm, B850mm, H1450 mm samt vara avsedd för transport i fordon. Övriga hjälpmedel hanteras eventuellt som bagage. I serviceresefordon får resenär ta med två normalstora väskor/kassar. Ledsagare och/eller medresenär får ta med max en normalstor väska/kasse per person.

8. Husdjur

Vid resa med allmänna kommunikationer får djur medfölja enligt de regler som gäller hos respektive trafikföretag. Vid resa med serviceresefordon får endast certifierad assistanshund följa med. Certifiering eller legitimation ska kunna uppvisas på begäran.

9. Avbokning

Jönköping Länstrafik, Färdtjänstenheten, ansvarar inte för avbokning av resa med allmänna kommunikationer. Vid resa med serviceresefordon ska resenär avboka resan så snart det är känt att resan inte kan genomföras. Under kontorstid sker avbokning till företag som på uppdrag av Jönköpings Länstrafik ska utföra resan och för kännedom till Jönköping Länstrafik, Färdtjänstenheten. Utanför kontorstid kontaktar resenär i första hand det företag som på uppdrag av Jönköpings Länstrafik ska utföra resan (för närvarande Riksfärdtjänsten Sverige AB). I andra hand kontaktar resenär respektive trafikföretag. Vid försent avbokad resa kan kostnader för hela/delar av resan faktureras resenär.

10. Återkallelse av tillstånd

Enligt riksfärdtjänstlagen, 6 § kap, får en tillståndsgivare återkalla ett tillstånd för riksfärdtjänst om förutsättningarna inte längre finns eller om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänst. Föreskrifter får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det. Återkallelse av tillstånd kan i praktiken förekomma endast i de fall vederbörande har ett tillstånd som gäller tillsvidare, för viss tid eller för ett visst antal resor.

11. Vilka beslut får överklagas

Alla beslut enligt 4-7 samt 9 §§ riksfärdtjänstlagen får överklagas enligt förvaltningslagens bestämmelser.

12. Tillämpningsföreskrifter

Reglernas praktiska tillämpningsföreskrifter utformas av ansvarigt verksamhetsområde Jönköpings Länstrafik.

13. Ansvar för säkerhet under transport

Det är föraren som har det slutgiltiga ansvaret för att en resa med serviceresefordon kan genomföras på säkert sätt. Om föraren gör bedömning att resan inte kan genomföras på ett säkert sätt för resenär, medresenär och förare ska resan inte genomföras.

14. Ikraftträdande

2022-01-01 om inget annat anges.